

Bijlage III Indeling categorieën incidenten sociale veiligheid geldend sinds 1 januari 2017

A Strafrecht en APV		
A1a	Mishandeling met letsel persoon	Mishandeling: fysiek geweld, waarbij opzettelijk pijn of letsel toegebracht werd aan personeel.
A1b	Mishandeling met letsel reiziger	Mishandeling: fysiek geweld, waarbij opzettelijk pijn of letsel toegebracht werd aan reiziger.
A2a	Bedreiging met wapen personeel (aangiftewaardig)	Bedreiging van fysiek geweld van personeel, met (slag/schiet/steek)wapen, maar zonder dat het daadwerkelijk tot fysiek geweld.
A2b	Bedreiging met wapen reiziger (aangiftewaardig)	Bedreiging van fysiek geweld van reiziger, met (slag/schiet/steek)wapen, maar zonder dat het daadwerkelijk tot fysiek geweld.
A3a	Bedreiging personeel (aangiftewaardig)	Bedreiging met fysiek geweld van personeel, zonder wapen, maar zonder dat het daadwerkelijk tot fysiek geweld komt. Aangiftewaardig.
A3b	Bedreiging reiziger (aangiftewaardig)	Bedreiging met fysiek geweld van reiziger, zonder wapen, maar zonder dat het daadwerkelijk tot fysiek geweld komt. Aangiftewaardig.
A4a	Diefstal/ontvreemding personeel	Diefstal of zakkenrollerij, waarvan personeel slachtoffer werd zonder gebruik van geweld, het kan zowel betrekking hebben op werkmateriaal als op persoonlijke bezittingen.
A4b	Diefstal/ontvreemding reiziger	Diefstal of zakkenrollerij, waarvan reiziger slachtoffer werd zonder gebruik van geweld, het kan zowel betrekking hebben op werkmateriaal als op persoonlijke bezittingen.
A5	(Dreigen met) een terroristische aanslag	Het plegen van of dreigen met op mensenlevens gericht geweld, met als doel maatschappelijke veranderingen te bewerkstelligen of politieke besluitvorming te beïnvloeden.
A6	Vandalisme, brandstichting, graffiti (heterdaad)	Het opzettelijk vernielen, bekladden (grafitti), bekrassen of onbruikbaar maken van materiaal/materieel, brandstichting enzovoort. Meldingen betreffen niet altijd geconstateerde schade (indien door handelend optreden schade voorkomen is).
A7	Spugen, aanranding, wederspanning en overige overtredingen/misdrijven	Spugen, aanranding, verzet/geweld tegen BOA (wederspanning), waarbij geen sprake was van fysiek geweld of letsel. Alle overige aangiftewaardige overtredingen van het wetboek van strafrecht.
B Wet personenvervoer 2000		
B1a	Oneigenlijke omgang met personeel (niet aangiftewaardig)	Oneigenlijke fysieke, verbale of non-verbale omgang met het personeel zoals duwen, trekken, schelden, beledigen, hinderlijk aanraken, aanspreken of aankijken van personeel, zonder dat daarbij sprake is van fysiek geweld (A1) of bedreiging (A2/A3) (NIET spugen of aanranding: zie A7) (niet aangiftewaardig).
B1b	Oneigenlijke omgang met reizigers (niet aangiftewaardig)	Oneigenlijke fysieke, verbale of non-verbale omgang tussen reizigers onderling zoals duwen, trekken, schelden, beledigen, hinderlijk aanraken, aanspreken of aankijken van reizigers, zonder dat daarbij sprake is van fysiek geweld (A1) of bedreiging (A2/A3) (NIET spugen of aanranding: zie A7) (niet aangiftewaardig).
B2	Misbruik voorzieningen (waarbij aanwijzingen personeel niet worden opgevolgd)	Baldadigheid waaronder misbruik voorzieningen (noodrem, lucht van de deuren), aanwijzing personeel niet opvolgen, voorwerpen op rails, voorwerpen gooien tegen vervoersmiddel zonder schade, moedwillig deuren open houden, surfen, overige moedwillige verstoringen van de exploitatie.
B3	Optreden bij betalingsproblemen	Reiziger die niet wil (bij)betalen of inchecken (doorlopers) en waarvoor assistentie moet worden ingeroepen.
B4	Verdacht pakket, gedrag of situatie	Het vinden van een verdacht pakket, gedrag of situatie waardoor het voertuig, de halte of het station op last van de politie ontruimd moet worden.
B5	Overlast	Overlast van onder andere bedelen, muzikanten, slapers, dronkenschap, verwarde personen, hangjongeren, geluidsoverlast.
B6	Overig	Overige overtredingen Wp2000 / Bp2000.
C Besluit personenvervoer en huisregels		
C1	Optreden bij overtreden huisregels	Voeten op de bank, roken, geluidsoverlast, verstoring exploitatie, openhouden/trekken/trappen deuren.
C2	Constateren van verontreiniging en vernieling in- en exterieur (domein vervoerder)	Constateren van graffiti, vernielingen en dergelijke in of op het voertuig.
C3	Constateren van verontreiniging en vernieling in- en exterieur (domein derden)	Constatering vernieling bus-abri en dergelijke.

Bron: Integraal Actieprogramma Sociale Veiligheid

Bijlage II Het regionale openbaar vervoer in een notendop

Deze bijlage gaat over de spelregels en spelers in het regionale openbaar vervoer.

Deze aspecten van het openbaar vervoer zijn geregeld in de Wet personenvervoer 2000, het Besluit personenvervoer en onderliggende regelgeving. Daarnaast is er jurisprudentie als aan de rechter verduidelijking is gevraagd over onderdelen van de wet- en regelgeving.

Wat is ov?

De wet definieert openbaar vervoer als: voor een ieder openstaand personenvervoer volgens een dienstregeling met een auto, bus, trein, metro, tram of een via een geleidesysteem voortbewogen voertuig. Drie elementen zijn dus belangrijk: iedereen mag mee, er is een dienstregeling en de techniek (modaliteit) is bepaald.

Openbaar vervoer over water valt er dus buiten. Dit is in 2004 opgevangen door in het Besluit personenvervoer te regelen dat een aantal artikelen ook van toepassing zijn op *“voor een ieder openstaand personenvervoer dat volgens een dienstregeling per passagiersschip wordt verricht”*. De voorwaarden waaronder boottdiensten als openbaar vervoer kunnen worden aangemerkt zijn:

- het moet gaan om passagiersschepen geschikt voor meer dan twaalf personen;
- deze schepen moeten sneller kunnen varen dan 30 km/h;
- ze mogen geen auto's vervoeren;
- boottdiensten over de Waddenzee en Noordzee zijn geen openbaar vervoer.

Soms is onduidelijk hoe strak het aspect 'dienstregeling' geldt. Als er een dienstregeling is, maar een busje rijdt 's avonds of in het weekend alleen op afroep, is het openbaar vervoer. Maar als het busje de reiziger rechtstreeks, dus los van de route van de normale lijndienst, naar zijn bestemmingshalte brengt, wordt het al lastiger. Bij vervoer van halte naar voordeur is het in ieder geval geen openbaar vervoer. Vooral in rustige gebieden en op stille uren zijn er steeds meer vraagafhankelijke alternatieven voor het traditionele lijnvervoer-met-dienstregeling die tegen openbaar vervoer aanschurken. Ze zijn telefonisch, maar ook meer en meer via apps te bestellen. In de zin der wet is het meestal geen openbaar vervoer. Maar echt lastig wordt het als ze onderdeel zijn van een ov-reis en/of van een ov-concessie (Flex-systemen en 'Mobility as a Service').

Concessie

Openbaar vervoer wordt geregeld in concessies. Een concessie is het recht om in een bepaald gebied of op een bepaalde lijn (of samenstellingen van lijnen) openbaar vervoer te verrichten. Gedeputeerde Staten en de dagelijkse besturen van (momenteel) twee gemeenschappelijke regelingen zijn bevoegd tot het verlenen, wijzigen en intrekken van concessies (artikel 20 van Wp2000 en artikel 36b van Bp2000). Zij heten concessieverleners, opdrachtgevers of ov-autoriteiten.

Aanbesteden

Ook is geregeld dat concessies van tijd tot tijd moeten worden aanbesteed. Aanvankelijk was dit facultatief, maar sinds 1 juli 2006 een verplichting. Met ingang van 1 januari 2013 is echter een uitzondering gemaakt voor openbaar vervoer in met name genoemde grote steden binnen een gemeenschappelijke regeling. Momenteel betreft het Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht (Wp2000, artikel 63a). Daar geldt aanbestedingsvrijheid. Feitelijk geldt voor de regels rond aanbesteding van openbaar vervoer de bovenliggende regelgeving van de Europese Unie, de PSO-verordening (verordening 1370/2007). PSO staat voor public service obligation. Hierin staat dat na aanbesteding buscontracten maximaal tien jaar kunnen duren en die voor trein vijftien jaar. Maar als er in het contract grote investeringen zijn opgenomen, mag de looptijd de helft langer duren.